

CENTRE CATALA

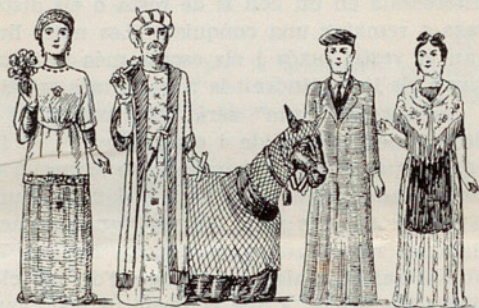
BUTLLETI MENSUAL D'INFORMACIO PER ALS SOCIS

ANY IV - Juliol-Agost 1955

CARACAS: PINTO A GOBERNADOR, 143-A Telf. 94.320

Nos. 39-40

FESTA MAJOR

En cada poble, vila o ciutat de Catalunya, la festa major, la veritable festa major, nomenada d'estiu quan és en un poble que també es celebra la d'hivern per escaure-s'hi el sant Patró, és motiu d'alegria i deixa la recordança més viva.

No cal pas dir que els qui més gaudeixen la Festa Major quant als balls i als espectacles majors, són els joves. Però, amb cabells blancs o sense, en gaudeixen igualment amb tot el sentit de l'humor perquè fou creada, els que són joves de cor i que els tremolen les cames al so d'una flauta o d'un clarinet. Si l'allegoria de tota festa està sempre viva en els cors de la joventut, és natural que siguin els joves els que hi trobin el millor encís, especialment, en la dansa. Hi ha veritables festamajoristes que no se'n deixen una, malgrat que el temps hagi argentat llurs cabells, i són ja coneguts i fins esperats a les places i envelats de totes les contrades: són sardanistes i sarauistes per excel·lència, ànima de les festes majors de la nostra terra.

Anem-hi una vigília, mentre es donen els darrers tocs a l'envelat. La vigília és, com si diguéssim, l'avantsala de la festa; la primera pedra del molt gaudi que petits i grans n'esperen. Amb anterioritat, ja els balladors s'han compromès els balls de la diada, a excepció, naturalment, dels que tenen parella fixa i no necessiten cercar-la. Les fadrines s'han passat la setmana entre puntes i randes, i encara el darrer dia donen punts als vestits acabats i es preocupen de tantes subtils femenines com han d'embellir-les. També és preocupació dels fadrins preparar el millor vestit i donar-hi una bona respatllada, o anar al sastrer per a fer la darrera prova. I també és la vigília quan els menuts gaudeixen més de la festa, perquè encara no els han sacrificat amb el vestit nou que no han d'embrutar i molt menys estripar. Per tant, no tan sols poden contemplar la instal·lació de l'envelat, "caballitos", trapejis, barraques, etc., sinó que molts d'ells es permetran de contribuir-hi.

El migdia, la "traca", herald de l'alegria, remou els cors de tothom. Les traques són l'encant de la quitxalla i, encara que l'estridència de les explosions dels morters ataquin les orelles, els majors ho suporten de grat

per

MARIA GISPert DE FILELLA

perquè marca el parèntesi a les cabòries quotidianes. Nois i noietes corren entorn de la plaça major, avalotats pel terrabastall, i àvids de gresca i tabola, xisclen empaitant-se.

Som al matí del gran dia. Dia que tota la gent del poble matina. A trenc d'alba, ja comencen a sentir-se sons aguts o amables: timbals, acordions, pianos de maneta, flautes i tot instrument o llaua que trenqui el silenci del poble en festa major. Els infants van darrera els artistes de l'art sonor, corejant el rebombori que té el poder de semblar música, mentre esperen que surtin els gegants. Quantes vegades no haurem contemplat la majestat de la geganta, ventant-se parsimoniosa i altiva i l'haurem admirat, segurament, amb més simpatia que al gegant! Però si l'animador d'aquest sap fer-lo giravoltar amb gràcia al compàs d'una tonada ballable, també ens haurà plagut admirar-lo i aplaudir els difícils passos que broden la dansa. Així mateix els nans, escorta dels gegants, atreuen l'atenció infantil amb les seves gràcies i trapelleries i rebran, en recompensa, la retribució sol·licitada.

Els forasters van arribant i passen pels carrers cercant la plaça major, que és on han de ballar-se les sardanes, o s'asseuen en una de les taules de fora dels cafès per a fer l'aperitiu. Quan la cobla engega el primer toc, tots fan cap a la plaça. Refila la tenora; sonen el flabiol i les flautes i les rotllanes s'en-

grandeixen, aplegant joves i vells. Els homes ballen a cos de camisa, les dones amb vestits vaporosos i bruses de tons clars amb faldilles vistoses, i tots puntegen airoso i en silenci la sardana que la música eleva cel amunt, com pregonant la germanor cantada per Maragall.

I ara hem de referir-nos a la part prosaica de la vida: l'àpat de la festa major que, com els gegants, la fira, els cavallets i l'envelat, té la seva peculiaritat i significació a la diada, essent el que li dona més caràcter. No és el fet de gaudir d'una taula ben parada i amb bon menjar, sinó la tradició de reunir els parents y amics en una noble i simbòlica hospitalitat que l'amfitrió generós es complau que sigui acceptada i reconeguda. El dinar de la festa major és tot un rite, una dedicació sibarítica que els convidats celebren amb bona gana. A gairebé totes les cases s'habilita la taula més gran i és corrent veure-la, passant pels carrers, improvisada amb cavallets i posts, parada en un local de comerç, en un jardí, o, simplement, sota uns porxos. No seria una festa col·lectiva com és, no seria l'entranyada de les tradicions, mantenedores del culte a la família i a l'amistat, si no s'hi aplegués tothom. Amb les famílies s'hi reuneixen els amics íntims, ja es tracti d'amics propis, amics dels parents o dels mateixos amics convidats. I de presentar-se un conegut que no té casa on posar, formarà també l'anella de bona relació. Com en la sardana, la rotllana enllaça anelles que no es trencaran si no és per afegir-hi nous elements.

La preparació d'aquesta part, representativa del sentit pràctic que dona fama als catalans i que tant ha contribuït a la prosperitat de Catalunya, correspon als més vells i als casats que els representen com a caps de casa. Aquests procuren que no manquin carn i aviram, les viandes i fruites del temps i el bon vi. Bona estona abans de l'àpat, posaran a refrescar el porró i les ampolles de les begudes amb la fruita que colliran en propi hort o adquiriran dels de la contrada, en un gros cubell ple d'aigua gelada del pou, aigua que tenen cura de renovar degudament. Però aquestes obligacions no els impedeixen d'assistir als actes públics on la seva presència es requereixi: descobrir una placa que

"Els braus Xiqueus de Valls" — que cantà J. Anselm Clavé.